

ՀԱՐՑ ԵՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆ

Սյա խորագրին տակ պիտի հրատարակենք ընթերցողներու կողմէ մեզի տրուած ընդհանուր շահեկանութիւն ներկայացնող հարցումներուն պատասխանները։

Ընթերցող, անպատճառ հարցում մը ունիս, որ քեզ կը մըտանջէ, անմիջապէս գրի առ և մեզի դրկէ։

ՋՈՒՐ ԽՄԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

(Պ. Յ. Փ. Անիէլ)։— Եթէ սշատ մը բժիշկներ ջուր

խմելու մասին իրարու բոլորովին հակառակ կարծիքներ կը յայտնեն, յանգանք ոչ բժիշկներունն է եւ ոչ ալ բժշկութեան, այլ մարդու կազմութեան։ Աշխարհիս վրայ որքան մարդ կայ, այնքան կազմութեան կայ, եւ առողջ եւ եւ հիւանդ վիճակի մէջ։ Հետեւաբար բժշկութիւնը եւ բժիշկները չեն կրնար միեւնոյն կանոնը պարտադրել համայն մարդկութեան եւ չեն կրնար ըսել բոլորին որ միայն ճաշէ առաջ, կամ ճաշի միջոցին կամ ճաշէն վերջ պէտք է ջուր խմել։ Բժշկութիւնը եւ բժիշկները կ'ըսեն, որ առողջ մարդ մը, որուն մարտդական գործարանները լաւ կը գործեն, կրնայ ուզած ատեն եւ ուզածին չափ ջուր խմել, գիտնալով որ ան'ընդհանրապէս պահանջ չպիտի զգայ չափէն աւելի ջուր խմելու, ոչ ճաշի ատեն եւ ճաշէն վերջ, հետեւաբար չպիտի մտաւորի։ Իսկ մարտդական գործարաններու խանգարում (զանազան պատճառներով դժուարամարտութիւն, ստամոքսի եւ աղիքներու ընդլայնում եւ անկում եւն.) ունեցողներուն կ'ըսեն, որ ճաշի ատեն եւ վերջ խմուած ջուրը երկար ժամանակ կը դնէ արիւն մէջ անցնելու համար, հետեւաբար կը ծանրաբեռնէ արդէն իսկ տկար՝ ստամոքսը եւ միւս կողմէ կը դանդաղեցնէ արդէն իսկ խանգարուած մարտդանութիւնը։ Ուստի պիտի Յեղադրեն, որ անոնք քիչ խմեն ճաշի ատեն եւ վերջ, ծանր կերակուրներով ծարաւը արուեստականօրէն չշատցնեն, եւ իրենց ծարաւը յագեցնեն ճաշէ առաջ, եւլն. եւլն.։ Հարցարանին սեղմ էջերը թոյլ չեն տար աւելի ծանրանալ այս խնդրին վրայ։ Էականը այն է որ երբ բժշկութեան կամ բժիշկներու պատասխանները շատ անգամ կը թուին «հակասական» ըլլալ, պատճառը յսնախ մարդկային կազմին բնաստական կամ ախտաբանական «հակասութիւնն» է։

— Գալով ձեր երկրորդ հարցումին, կազային ջուրը (*Limonade gazeuse*) կը դիւրացնէ մարտդանութիւնը, բայց ի վերջոյ մտասակար կը դառնայ, կ'ընդլայնէ ստամոքսը, մանաւանդ եթէ շարունակէ իւրաքանչիւր ճաշի ատեն 1, 1 ու կէս խոշոր շիշի պարունակութիւնը խմել։

— Եւլը կը պարունակէ նիւթ մը, նման սուրճին, բայց աւելի քիչ քանակութեամբ, որ կը գրգռէ ջրային դրութիւնը, կը դիւրացնէ մտային աշխատանքը։ Թանձր Եւլի երկարատեւ գործածութիւնը մտասակար է մանաւանդ անոնց համար, որոնց ջրային դրութիւնը արդէն իսկ շատ զգայուն է։ Թուի մէջ ձեր ունեցած ցնցումները Եւլի գործածութեան պէտք է վերագրել։

— Աւաւտները փոքր ծաւալով, մոխրագոյն եւ ճաւական ճանձր խուլքը, զոր կը հանէք, հաւանականաբար արդիւնք է ըթախորշերու յետին մասին եւ կեկորդի բորբոքման փոշիի, ծխախոտի գործածութեան, կամ տեղական հիւանդութեան մը ազդեցութեան տակ։

ԱՌՈՂՁԱՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԵԿԵՆԵՑԻԷՆ ՆԵՐՍ

Գ. Ն. — (Վէննէն). — Տարակոյս չկայ թէ բոլորովին հակառողջապահական է միեւնոյն աւագանին մէջ մեր տեղ շատ մը երախտներ, որոնք ալ կրնանալ սուրբ ըլլալ աւագանին շուրջ: Նոյնպէս հաւասարական հաղորդումներն են թէ չափահասներուն համար: Այս երկու ձեւերն ալ կրնան պատճառ ըլլալ ժողովուրդին մէջ հիւանդութիւններու տարածման, տեսնուած են նաեւ պարագաներ ուր հաղորդութիւն տուող քահանան, մատեն վարակուած է սիֆիլիս: Կրնայք առաջապահել նաեւ հակառակ չէ, Լ. անբաժնէտ է որ առողջապահական տարրական սկզբունքները կիրարկուին նկեղեցիէն ներս ի շահ թէ նկեղեցիէ պաշտօնեաներուն եւ թէ հաստատեցնելներուն:

ԱՄՈՂՁԱՊԱՆՈՒ ՄԱՍԻՆ

(Գ. Մ. Տ. — Մարտի). — Ամորձատապը — մամոր-

ձիթի բորբոքումը եւ ուռեցքը — արդիւնք է ընդհանրապէս ջերմամիզութեան, ուրիշ պարագաներու մէջ սիֆիլիսի կամ Ֆիւպերքիւթի: Շիւանդութեան ծանրութիւնը եւ դարմանը պատճառէն կախում ունի: Կը թելադրենք որ անմիջապէս բժշկի մը կարգիբը առնէք ժամ առաջ բուժուելու համար:

ՍԻՖԻԼԻՍԻ ՄԱՍԻՆ

(Ն. Կ. Բ. Փարիզ). — Եթէ ձեր ունեցածը իսկապէս

սիֆիլիս էր, 4 «նիստալլարսանի» եւ 6 «պիզմոթի» նեւրարկումը, այն ալ հիւնդ ամուսն մէջ, բոլորովին անբաւական է: Կը թելադրենք որ շաւուանակէք: Ձեզ դարձեալ բժշկէին ձեր սիֆիլիս ունեցած ըլլալը եւ դարձեալ ըրած ըլլալը հաստատող մուրթ մը առնէք. թերեւս այդ պարագային հիւանդանոցին մէջ շարունակեն ներարկումները, առանց փնտելու արեան դրական կամ ժխտական ըլլալը:

ՍՏԱՄՈՒԹԻՒՆ ԿԱԳԱՐՈՒՄ ՄԸ

(Խ. Վ. — Տիմոթիքա). — Ձեր ունեցածը արդիւնք է

հաւանականաբար ստամոքսի դիւրագրգռութեան, որու հետեւանքով չափազանցուած կեցումներ կ'ունենայ, եւ դուք կ'ուզէ հանել կամ կը հանէ պարտնակումներ: Դուք ալ նշմարած էք որ երբ կամ, մաճուն եւ թեթեւ կերպ, կուրներ ուտէք, սիրտ խառնուրդ կամ փախում չէք ունենար: Շարունակեցէ զգուշանալ զրգոյն ուտելիքներէ եւ դարձեալ մանրամասնութեանց համար հետեւեցէ ձեր տան բժշկէին թելադրութիւններուն: — «Բուժանք»ի ծառայի յաւելումը ձեզ պէս շատ ընթերցողները կը փափաքին, բայց շատ քիչերն են որ կ'աշխատին անբարձր, հետեւաբար դիւրացնել այդ փափաքին իրականացումը:

« Ի Ն Ձ Ո՞Ւ Կ Ե Ր Ա Ս Ս ԵՏ ԿՈՒԳԱՅ »

(Գ. Տ. ՍԵՆ ԵԱՄՈՒՆ). — Դժբախտաբար հեռուէն չենք

կրնար որոշել թէ ինչ պատճառով ձեր «կերածը քիչ քիչ ետ կուգայ եւ այս' երեք տարի է ի վեր»: Զանի որ երկար առնել ի վեր կը տառապէք այդ հիւանդութենէն, որ ձեզ չափազանց ուժեղացի բերի ու ստիպել է անկողին իյնալ, կը նշանակէ թէ ստամոքսի լուրջ խանգարում մը ունիք, որու տեսակը եւ պատճառը կրկնակի քննութիւններով ու հաւանականաբար ունեցնենան մառադայններով միայն կարելի է ճշդել: Դիմեցէք տեղւոյ զբայ կարող բժշկի մը եւ «բառատուն բժշկ» մը փոխէք:

ՆՈՒԱՂՈՒՄԻ ՄԱՍԻՆ

(Ե. Ա. — Զօմպիտա Զօլ). — Եթէ երբեմն «աչերներդ

կը մնեն ու կարմիր, կանաչ, կապոյտ կը տեսնէք», կը նշանակէ թէ անցողակի նուազում կամ գլխապտոյտ կ'ունենաք. աչքի հիւանդութիւն չէ, այլ յաճախ արդիւնք է պնդութեան, զժուարճարտութեան, պնդեղականեան (տարեցներու մօտ), սրտի կամ չղպին կազմ մը հիւանդութիւններու: Ձեր նկարագրութեան զբայ հիմնուելով, ձեզ մօտ' պնդութիւն է պատճառը: — Ձեր ուզած գրքի մասին կարգադրութիւն ըրիք, շուտով նամակ կը ստանաք:

ԵՐԵՍԻՆ ԲԵՏԻԿԱԵՐԸ

(Մ. ֆ.— Նիւ-Եորք).— Երեսին բշտիկները, որոնք կռիւքին, կունակին եւ ուսերուն վրայ ալ յամախաղալ են, տեսակ մը մորթալի հիւանդութիւն է, արդիւնք գեղձաձեւերուն մասնաւոր մանրէով մը վառակման: Այս հիւանդութիւնը շատ աւելի կը տնտնութի իւրոտ մորթ ունեցողներուն քով: Պընդութիւնը, ստամոքսի եւ աղիքներու խանգարումները, դժուարամարութիւնը, արբուքը, նպաստաւոր ընդհանուր պատմաւանքն են: Յամառ հիւանդութիւն մըն է եւ կը բուժուի միայն երկարատեւ եւ համբերատար դարմանումով: Իսկ հիւանդները կ'ուզեն դեղ մը որ սղանակի պէս կտրէ: Դժբախտաբար չենք կրնար այդ տեսակ դեղ մը յայնձնարարել: Նախ դանդաղ ճաշ ըրէք, լաւ ծածկեք, չոր հաց կերէք եւ քիչ, զգուշացէք ձարսլոտ եւ տապաւած կերակուրներէ, պնդութիւնէ: Յետոյ՝ համբերութեամբ գործածեցէք ձեր բժիշկին տուած դրսէն գործածելի դեղերը — որոնք ընդհանրապէս ձեռուր կը պարունակեն — ինչպէս նաեւ ձեր բշտիկներու թաքնախով պատրաստուած պատուաստ մը (*Auto-vaccin*):

Թ Ո Ջ Ա Մ Ա Շ Կ Ա Տ Ա Պ

(Գ. Ն. Գահիթի).— Թաքնաշաղկատապի (*Pleurésie*) մասին առանձին յօդուածով պիտի պատասխանենք:

**ՓԱՐԻՋԻ ՀԱՅ ԲԵՇԿԱԿԱՆ
Մ Ի Ո Ւ Թ Ի Ն**

Բժշկական Միութիւնը իր ամսական Նիստը գումարեց Նոյեմբեր 16 ին: Ներկայ էին 17 հոգի: Բժշկութի Շերմինէ Հովեան, համակրելի բանաստեղծուհին, շահեկան դասախօսութիւն մը ըրաւ մանուկներու վարակէն անդամալուծութեան մասին (*Polimyélite infantile*): Եւրոպայի մէջ հաղուարկ հիւանդութիւն մը, որ սակայն համաձայակի հանգամանք առած է Ամերիկայի եւ մասամբ Ռումանիոյ մէջ: Յետոյ խօսեցաւ Տքմ. Եսպուպ եղականերու ջլպիատութեան մասին (*Sympa-théctomie artérielle*):

ԴԱՍԱՌՈՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Երանա. Բուսակերական Ընկերութիւնը կազմակերպած է հրապարակային շահեկան դասախօսութիւններ մենդառութեան, մասնաւորապէս բուսակերութեան մասին, որոնք տեղի պիտի ունենան *Mairie du VIe arrondissement*ի մէջ, ժամը 8½ ին. Դեկտ. 8ին եւ 22 ին, Յունուար 12 ին եւ 26 ին, փետրուար 9 ին եւ 23 ին, Մարտ 6 ին եւ 22 ին եւ Ապրիլ 5 ին: Պիտի դասախօսեն իբրաբոյժ Տքմ. Վիքթոր Բոշէ (Ձեքրանալու արուեստի մասին), Տքմ. Լէ ի (Բուսակերին կանոնադրութիւնը), Տքմ. Տիֆֆը (Մանուկին աճութիւնը), առողջապաշխ Ձեքիսէ (Արեւին ազդեցութիւնը մարդուն եւ բուսականութեան վրայ) եւ այլն: Մուտքը ազատ է:

ՄԱՆՈՒԿԱԵՐՈՒ ՎԱՐԱԿԻՋ

(*Polimyélite infantile*).— Այս հիւանդութիւնը վերջերս համաձայակ դարձած է Միացեալ Նահանգներու մէջ: Ուշիկեղծի առողջապահական կեդր. Գրասենեակին վիճակագրութեան համաձայն, մասնակներու վարակէն անդամալուծութեան Նոյեմբերի սկիզբը, միւլ շարքաւան մէջ, վարակած է 650 երախտ, յաջորդ շարքուն՝ 670 երախտ: Այս ծանր հիւանդութիւնը հազուադէպ է եւրոպայի մէջ: Սակայն Միացեալ Նահանգներու այս ստորափնիլի համաձայնակ ալ Նոյեմբան հազուադէպ է բժշկական տաշխգրութեանց մէջ:

ԱՊԱԿԻ ԴՊՐՈՑ ՍԸ

Գերմանիոյ ՍՊԱԼԻԻց քաղաքին մէջ կառուցուած է դպրոց մը, որ շինուած է բոլորովին ապակի եւ երկաթէ: Հետաքրքրական փորձ մըն է ասիկա, որ կառարարած է դպրոցական առողջապահական յանձնախումբի մը խնդրանքով, այն յոյսով որ ապակիները շատ պիտի զգտուին, մասնաւորապէս թաքնախովի դէմ պաշտպանուելու համար: